

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja ces. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Razglas. — Leto 1908 kot vinsko leto. — Kletarske naprave kraljeve pruske vinorejske domene v Serrigu ob Saari. — Poraba rožja kot živinska krma. — O gnojenju detelje. — Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe za Štajersko. — Zborovanje podružnic. — Iz podružnic. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Gospodarske drobtine. — Oznanila.

Razglas.

V času od 6. do 9. aprila se bo vršil na štajerski deželni poljedelski šoli Grottenhof pri Gradcu (v nemškem jeziku)

III. knjigovodski tečaj

za kmetijske posestnike.

Udeleženci dobe na zavodu prosto stanovanje. Za ubožnejše je določenih več štipendij po 10 K.

Pouk se začne vsak dan ob 8. uri zjutraj.

Prijave se morajo poslati najpozneje do 25. marca t. l. podpisanemu ravnateljstvu. Oni prošniki, ki zaradi pomanjkanja prostorov niso mogli priti k prejšnjim tečajem, imajo sedaj pod drugače enakimi pogoji prednost, če ponovijo svojo prigrasitev do omenjenega roka.

Deželna kmetijska šola v Grottenhofu (pošta Wetzelsdorf pri Gradcu) je oddaljena 20 minut od končne postaje Wetzelsdorf graške električne železnice.

Ravnateljstvo štajerske deželne poljedelske šole Grottenhof pri Gradcu.

Leto 1908 kot vinsko leto.

Dasi je bila zima 1906/1907 nenavadno mrzla, dasi je naredila s tem, da so po nekaterih vinogradih pozeble mlade in stare rozge, a tudi celi trsi, vinogradnikom precej škode, vendar se mora reči, da je bilo leto 1907. za vino, kar se tiče vremena, zelo ugodno. Rozge so prišle po večini iz starega trsovega lesa in so se zelo močno razvile. Popki so se popolnoma razvili in so dali zelo lepe kavrnike. Tudi jesen je bila za zorenje popkov in rozg zelo ugodna.

Zima 1907/1908 pa je bila nasprotno zelo prijetna in ni naredila na trsu nobene škode; les je ostal popolnoma nepoškodovan. Rez se je lahko ob onih časih opravila, ki so primerni za to ali ono vrsto. Pri mnogih vinorejcih se je rezalo košato rožje, ki je prišlo iz starega trsja, malo bolj na dolgo, da bi se dobil večji pridelek.

Ker je bil april mrzel in moker, je popje zelo pozno pognalo, a se je v lepem in suhem maju bolj enakomerno in lepše razvilo in pokazalo zelo mnogo in lepih kavrnikov. Trs je cvetel par dni prej ko druga leta. Zgodnje vrste so začele cvesti že v koncu maja in cvetje se je ob lepem

vremenu lahko lepo razvijalo. 10. junija so tudi najbolj pozne vrste odcvetele. Ker je trsje zelo hitro odcvetelo, mu razni škodljivci v cvetu niso mogli toliko škodovati.

V juniju je nastopilo toplo vreme, iz katerega je nastala v mesecih julij in avgust prava vročina, ki je povzročila kmetovavcem tako zelo neprijetno sušo. V nekaterih vinogradih v Halozah pri Ptujju, v Ljutomeru, Mariboru, Šmarju i. t. d. so trsi v kamenem in peščenem svetu in tudi tam, kjer so preplitvo rigolali, precej trpeli od suše, kar se je videlo pred vsem na tem, da so jagode ostale male, da so odpadle, kar se je posebno videlo na drobni grahovini (rizlingu).

Peronospora ni v nobenem vinorodnem kraju hudo nastopila. Ker je bilo vreme vedno suho, se ni mogla razviti. Z enoodstotno mešanico iz bakrene galice in apna se je večkrat škropilo in ker je bilo vreme ugodno, se je lahko škropilo vedno o pravem času. Na viničarskih šolah in pri nekaterih vinorejcih se je za poskus škropilo s „Tenax“-om. Oni deli vinogradov, kjer se je škropilo s „Tenax“-om, so imeli bolj svetlo, blede barvo listja v primeri z onimi, kjer se je škropilo z bakreno galico in apnom. Škropljenje s „Tenax“-om se na trsu ne pozna tako zelo ko škropljenje z bakreno galico. Da bi se pokazal učinek „Tenaxa“ zoper peronosporo, za to leto 1908. ni bilo mero-dajno, ker ta bolezen, kakor smo že omenili, ni nastopila v velikem obsegu in ker se je pokazala tu in tam šele v jeseni. Torej se o vrednosti tega sredstva zoper peronosporo še ne more izreči končna sodba.

Drugi rastlinski in živalski škodljivci so se pokazali v manjši meri tako, da ni bilo mogoče govoriti o kaki poškodbi. Smod se je pokazal tu in tam na peščenem in kamnastem svetu, pri predolgo narezanih in bolehnih trsih, tako da grozdi teh trsov niso mogli dozoreti. Ti slučajji pa so bili, kar moramo izrečno opomniti, zelo redki.

Ker je bilo vreme suho in toplo, je začelo grozdje mnogo prej zoreti ko druga leta; nekateri vinogradniki so z branjem začeli že proti koncu meseca septembra. Splošno se je začelo brati v sredi oktobra ob zelo lepem vremenu; trgategv je bila kmalu končana. V mnogih slučajjih je

manjkala posoda in se je moralo s trgategvijo čakati.

Splošno je prekosila trgategv, kar se tiče kakovosti in množine, pričakovanja vseh vinogradnikov.

Leto 1908. se lahko v pravem pomenu imenuje tudi jubilejsko vinsko leto.

Ker se je vršila trgategv v večini slučajev ob prekrasnem vremenu, so začeli mošti kmalu vreti in so bili kmalu vovreti. Mlada vina se zelo lepo čistijo in so izredno dobra.

Odstotki sladkorja so znašali po klosterneuburški vagi, kakoršna je pač bila vrsta 15 do 22½, kislina po Mollenkopfovem merilecu za kislino od 5½ do 10½ na tisoč delov. Natančne preglede o odstotkih sladkorja in kisline v tisočih daje spodaj priobčen izkaz, h kateremu pripominjamo, da so posamezne preiskave izvršili vinogradniki in vodstva viničarskih šol.

Dne 21. in 22. oktobra je žalibog nastopila zgodnja slana, ki je tako zeleno listje vgonobila. Ali je ta slana naredila kako škodo, to se bo dalo še le v bodočem letu dognati. Od nje so posebno trpeli stari montikola trsi, ki so rastle v nižavah. Po nekaterih vinorodnih krajih so opazili 22. oktobra 6° C.

Teden pred Božičem je za vinogradnike prinesel žalostne dni. Mnogo dni je bil led z velikim mrazom; bati se moramo, da so vsled tega trpele oči in rozge. Cena za mošt je znašala s stiskalnice 30 do 54 v in 80 v l. Zadnjo ceno je dosegel muškati. Sedaj, ko je vino pretočeno, gredo cene kvišku. Za boljša vina se že plačuje 60 v in še več.

Med branjem in pozneje smo opazili vešelo dejstvo, da so se boljši gostilničarji in veleposestniki z Zgornje Štajerske podali v razne vinorodne kraje, posebno v Haloze in Ljutomer, da bi se pogajali naravnost z vinogradniki o nakupu vina. Tako so se prodale precejšnje množice vina. V interesu vinogradnikov bi želeli, da bi ta stara navada, ki je bila pred petdesetimi leti splošna, zopet vstala iz pozabljenosti in da bi gornještajerski krčmarji zopet kupovali vina pri svojih rojakih na Spodnjem Štajerskem.

Pivci po Gornji Štajerski bi imeli vsaj sigurno jamstvo, da dobe dobro, pristno in zdravo kapljico.

I z k a z

o vsebini na sladkorju in kislini posameznih trsnih vrst po državnih in deželnih nasadih za časa trgatve 1908.

Tekoča št.	Vrsta	Silberberg		Höch		Gornja Radgona		Kapele		Sv. Anton		Dramlje		Krajna brda		Sv. Vrban		Konjice		Sv. Ana		Hochenegg		Ljutomer		Cmurek		Lonč		Ritosnoj	
		sladkor	kislina	sladkor	kislina	sladkor	kislina	sladkor	kislina	sladkor	kislina	sladkor	kislina	sladkor	kislina	sladkor	kislina	sladkor	kislina	sladkor	kislina	sladkor	kislina	sladkor	kislina	sladkor	kislina	sladkor	kislina	sladkor	kislina
		%	‰	%	‰	%	‰	%	‰	%	‰	%	‰	%	‰	%	‰	%	‰	%	‰	%	‰	%	‰	%	‰	%	‰	%	‰
1	Zolta moslavina . . .	—	—	—	—	19.5	8.2	18	10.6	18	8	—	—	—	—	16	9.2	—	—	19	8	—	—	17	9	—	—	—	—	20	10
2	Zeleni silvanec . . .	18	8	20	8	20.5	6.4	—	—	19	7	18.0	—	18	8.5	17	7.6	20	5.9	21	7	18.4	8.4	18	6	16.5	6	21	9	18	9
3	Beli burgundec . . .	21.5	8.5	22	9	21	9.8	20	9.8	20	9	21	—	20	9	—	—	22	5.9	20	7	18	8.6	21	6.5	17	5	20.5	10.5	22.5	9
4	Rulandec	21	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21.5	6	—	—	—	—	—	—
5	Moder burgundec . . .	21	7.5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Tramince	21	6.5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Bela žlahtina	17	6.5	18	8	17	5.8	—	—	18	7	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Rdeča „	17	6.5	18	8	17	5.8	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Laška grahovina . . .	19	9	19	9	19	9.4	17.5	10	18.5	9	18	—	19	10	18.5	8.4	—	—	18	8	18.5	6.6	17	8	16	9	19	10.5	21	10
10	Renska „	20	9	22	9.5	19.5	8.6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Muškat	19	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Moder Wildbacher . .	20	10	20	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	14	—	—
13	„ portugizec	17	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Blaufränkisch	19.5	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Mešano vino	—	—	—	—	17	8.2	17	11.4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Žolti Ortliober	18	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Vodnik A. Stiegler.

Kletarske naprave kraljeve pruske vinorejske domene v Serrigu ob Saari.

Poleg stoječa slika kaže sedaj najmodernejše kletarske naprave kraljeve pruske vinorejske domene v Serrigu ob Saari, ki smo jih mi postavili leta 1907.

Tukaj se vidi osem hidravličnih stiskalnic s potrebnimi sesaljkami, samodelni aparati za vodni tlak, menjalo, vozi za tropine, mlin za grozdje, vozi za grozdje in cevi i. t. d.

V stiskalnici sami stoje v dveh vrstah simetrično po štiri stiskalnice, ob steni menjalo, na desni in levi od njega po 3 sesalke oziroma 3 samodelno učinkujoči aparati za vodni tlak.

Cevi gredo od sesalk ob steni do menjala, od tega skozi tla po stropu kleti za vretje prosto do stiskalnic, tako da se lahko vsak čas pride do njih.

Na podstrešju nad stiskalnico je: v sredi po dolgem tir, ob njegovi desni in levi pa ravno nad hidravličnimi stiskalnicami osem položenih kadij, na tiru so trije vozi za prevažanje grozdja, ki so narejeni tako, da se dajo prevrniti.

Delo gre po sledečem redu: Na voze za grozdje, ki gredo do vinogradov, se nastavijo mlinci za grozdje, kjer se grozdje takoj zmelje in pride tako v kad voza za prevažanje grozdja. Če je ta poln, potem se zapelje v stiskalnico in prevrne v eno ali drugo kad nad stiskalnicami. V vsaki teh kadi se nahaja pregibno dno, pod katerim se zbira mošt, ki teče naravnost od tam po primernih ceveh v sode za vretje.

Ostalo grozdje pride po lijaku, s katerim je kad zvezana s stiskalnico, kar se godi brez vsakega posebnega truda, ker so pokrovci stiskalnice narejeni pregibno, tako, da je koš zgoraj zelo lahko dostopen.

Ce je koš poln, potem se najprej z vodovodom malo stisne, s tem, da vpliva vodovodov tlak v Serrigu naravnost na stiskalničn bat; ko že ne teče več mošt, se odpro s posebnim ventilskim kolesom

aparati za vodni tlak, ki delajo popolnoma samodelno brez vsake človeške pomoči, dokler ni na vsaki stiskalnici dosežen pritisk 113.000 kg.

Menjalo je tako urejeno, do lahko pritiska kateri koli aparat za tlak ali sesalka na katero koli stiskalnico, več aparatov se lahko spusti naenkrat na eno stiskalnico samo ali pa na več stiskalnic naenkrat; to se zgodi na zelo preprost način s tem, da se zasučje eno kolo. Ta uredba ima zato neprecenljivo vrednost, ker lahko en sam mož, ne da bi se premaknil, iz enega kraja vodi vso napravo, ampak tudi zato, ker ne moti prav nič, če se eden aparat za tlak ali sesalka pokvari, tako da se delo nikdar ne prekine.

Če je koš izprešan, se vzame iz stiskalnice, premeša, zopet vstavi in še enkrat stisne. Če ne teče nič več, se koš izprazni, kar se zgodi na ta način, da se potegne iz stiskala in da se odprejo njegove zapone. Tako padejo tropine naravnost v voz, ki stoji pod košem in se lahko takoj odpeljejo.

Takoj nato se stiskalnica lahko zopet napolni in delo se začne iz nova.

Pritisek delajo samodelni aparati.

Delo žnjimi je jako preprosto, ker ni treba za njih nobenih delavcev; zvečer se n. pr. lahko stiskalnica napolni, aparati za tlak se odpro in lahko vso noč stiskajo. Drugo jutro je grozdje izprešano. Kadar je dosežen najvišji tlak, se aparat samodelno zapre, a ko je izteklo dovolj mošta, začne iz nova pritiskati. Tako gre delo v redu in ni nevarnosti, da bi se kaj pokvarilo.

Poraba rožja kot živinska krma.

(Izviren dopis.)

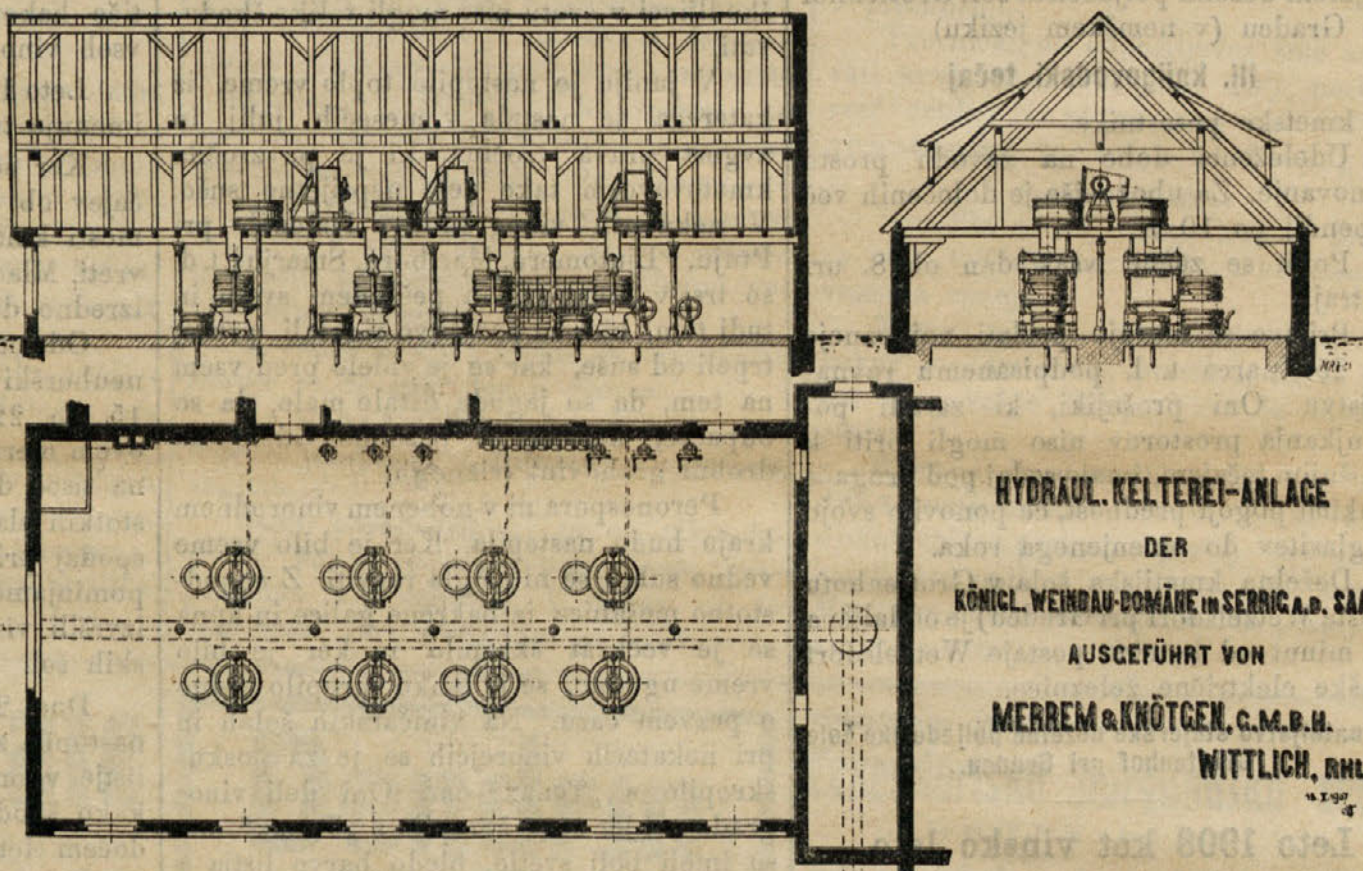
Nedavno sem priobčil v tem listu spis o porabi rožja kot krma, v katerem sem priporočal letos, ko splošno primanjkuje krme, krmiti rožje.

Omenil sem, da je podarilo c. kr. poljedelsko ministrstvo posebne stroje, s katerimi se rožje reže in drobi in napravi na ta način živini prikladnejše.

Stroji so postavljeni v sledečih krajih in sicer:

A. stroji, ki se gonijo z roko (potrebne so 4 osebe; stroj zreže in zdrobi v eni uri 70 kg rožja):

1. na Bizeljskem, okraj Brežice, pri ekonomu Janezu Malusu;

2. na Vidmu ob Savi, na posestvu Resa g. Jožefa Šribarja;
3. pri županstvu občine Sv. Barbara v Halozah, okraj Ptuj;
4. pri županstvu občine Sv. Lovrenc v Slovenskih goricah, okraj Ptuj;
5. pri Ignacu Vrabiču v Stopercah v Gornjih Halozah, okraj Ptuj;
6. v občini Veličane, okraj Ormož na posestvu g. Antona Puklavca;
7. na Tinjskem, okraj Šmarje, na posestvu g. dr. Jurtela in
8. pri graščini v Konjicah.

B. Stroji, ki se gonijo z umetno silo (vodo, bencinom, elektriko; stroj zreže in zdrobi v eni uri 350 kg rožja):

1. v Makolah, okraj Slovenska Bistrica, pri žagi g. Jožefa Bogina;
2. v Slivniški graščini, okraj Maribor;
3. pri Repnikovem mlinu v Cirknici pod Št. Iljem v Slovenskih goricah, okraj Maribor;
4. na Pekrah pri inženjerju Herman Reiser;
5. v Tržcu (občina Jurovec) okraj Ptuj, pri žagi Jožefa Purg;
6. v Vuzmetincih, okraj Ormož, pri mlinu Jožefa Pavličiča in
7. v Podgradju pri Ljutomeru, pri Mahoričevem mlinu.

Iz vseh krajev se slišijo pritožbe, da primanjkuje krme. Vinogradniki naj toraj krmijo rožjel stroji za drobljenje so jim na razpolago!

Gradec, dne 26. februarja 1909.

C. kr. vinarski inšpektor na Štajerskem:

Franc Matiašič.

O gnojenju detelje.

(Poročilo deželne sadje- in vinorejske šole v Mariboru).

Če pridelujemo deteljo pametno, ne dobimo le mnogo in dobre krme, ampak spravimo v zemljo tudi mnogo dušika in jo na ta način zboljšamo. Kakor je znano, izkoriščajo metuljčarske rastline, in med te se šteje detelja, kisik, ki je v zraku, česar druge rastline, kakor n. pr. razna žita, ne morejo. To dejstvo je zavedlo marsikje do napačnega mnenja, da rabi detelja za gnoj le kalij, fosforjevo kislino in apno, ne pa tudi dušik. Detelja pa lahko izrablja zrakov dušik le tedaj, če je v ozki zvezi in živi skupno z neznansko majhnimi živimi bitji, ki jih imenujemo bakterije. To pa je mogoče le tedaj, če so bakterije že v zemlji in se izpolni le tedaj, če nastane potreba po takem skupnem gospodarstvu in življenju, to je tedaj, če primanjkuje detelji dušika. Tam, kjer se navadno seje in prideluje detelja, se bodo bakterije našle v dovoljnem številu.

Če pa ni v zemlji bakterij, jih spravimo vanjo s tem, da cepimo zemljo z nitraginom. Nitragin se dobi od deželne kmetijske poskusne postaje za razmeroma zelo nizko ceno. Bakterije se vrijejo v deteljne koreninice in naredijo v njih bule ali gomolje, v katerih se potem naglo razvijajo, dokler ne dosežejo vrhunca svojega razvoja. Do te dobe so brez pomena za deteljo. Pri svojem nadaljnjem razvoju pa se naravnost opitajo in odebelijo, detelja pa jih v tem stanju povzije. Tako dobi detelja ž njimi poleg raznih drugih snovij tudi mnogo zelo lahko prebavnega dušika, ki ne prihaja iz zemlje, ampak naravnost iz zraka.

Iz tega pa sledi, da je detelja, dokler niso še bakterije v gomoljcih po njenih koreninah dovolj razvite, navezana na dušik, ki je v zemlji, kakor druge rastline in da lahko še le pozneje živi od onega dušika, ki so ga bakterije nabrale. Če torej prst nima za prvi razvoj detelje potrebnega dušika, se mora spraviti vanjo z gnojenjem, da ga detelja lahko dobi. Tega dušika ne sme biti ne premalo in ne preveč; v prvem slučaju bi imeli premajhen pridelek, v drugem pa bi se ne razvile bakterije, ki delajo za deteljo brezplačna.

Po poskusu, ki ga je naredila deželna sadje- in vinorejska šola v letu 1907. na lahki slabi ilovnati zemlji, se je pokazalo, da zadostuje na hektar 200 g hlevskega gnoja. Gnojilo se je pri prvi setvini, tako, da se je ta množina gnoja razdelila na deteljo in prvo setev. Kot prva setev se je vzela mešanica iz $\frac{1}{2}$ ovsa, $\frac{1}{4}$ grahvice in $\frac{1}{4}$ graha, za deteljo se je vzela rdeča štajerska detelja. Že mešanica sama je dala na gnojeni zemlji tako lep pridelek, da je bilo ž njim gnojenje popolnoma plačano. Tudi detelja se je na gnojeni zemlji lepo razvila in je dala tam skoro še enkrat tako velik pridelek ko na negnojeni. Razun tega je bila detelja na gnojeni zemlji bolj odporna proti črnjenju, ki se je na negnojeni zemlji zelo razvilo proti koncu septembra. Da tega ni povzročil samo dušik to je jasno, da pa je res do tega pripomogel, to se je dokazalo z nadaljnjim poskusom s čilskim solitrom.

Če torej hočemo na slabi zemlji deteljo z uspehom pridelovati, moramo deteljišče gnojiti ne le s kalijem, fosforjevo kislino in apnom, ampak tudi z dušikom. To je posebno važno za lahka roda deteljišč, po katerih neče rdeča detelja več uspevati. Tako bo slaba zemlja ne le dajala več in dobre krme, ampak se bo tudi zboljšala in postala za nasad drugih rastlin bolj porabna. Kakor pa je dušik potreben za prvi razvoj deteljnih rastlin, tako nepotreben je za nadaljni razvoj; deteljišče lahko uspešno gnojimo pozneje s kalijem in apnom, gnojenje z dušikom pa bi pozneje bilo brez vsakega uspeha in naravnost potrata. Ravno tako v večini slučajev setvi po detelji ni treba gnojiti z dušikom, ker ga je detelja dovolj spravila v zemljo. Erhardt.

Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Seja dne 9. februarja 1909. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so sledeči gospodje: Načelnik ekscelenca Edmund grof Attems, oba podpredsednika Henrik vitez pl. Plessing in Roman Neuper, zastopnik visoke vlade in visokega deželnega odbora Henrik vitez pl. Hammer-Purgstall in Franc grof Attems in 22 članov O. O.

Svojo odsotnost so opravičili gospodje: Jožef Kappel, ekscelenca dr. Janez grof Meran in Gašpar Riemelmoser.

Ko se je pregledal zapisnik zadnje seje, so se od podružnic stavljeni in za 86. občni zbor določeni predlogi pregledali in se rešila formalna stran predlogov za odlikovanje (poročevavec glavni tajnik Juvan kot zapisnikar), pri čemer se je pridružil O. O. nasvetu go-

spoda podpredsednika Romana Neuperja po katerem bi se naj ustvarila železna kolajna kot najvišje odlikovanje.

Poročilo vinorejskega odseka o posvetovanjih pri seji vinorejskega odseka 16. januarja 1909 in mnenje odseka visokemu deželnemu odboru o kletarskem nadzorniku za Srednje in Gornje Štajersko, gospodu Karlu Teubnerju iz Weinburga, ki se naj nastavi, se naknadno odobri in se vzamejo tozadevna naznanila na znanje. Poroča član O. O. gospod Franc Zweifler.

Poročevavec član O. O. gosp. Klammer naznani, da se je od strani visokega c. kr. poljedelskega ministrstva na predlog poslancev Janeza Krenna in Franca barona Morseya v okraju Fehring uvedla akcija za povzdigo in pospeševanje kmetijstva in sicer: 1. Pospeševanje travoreje in travništva z napravami vzornih travišč: a) nova naprava trajnih travnikov na njivski zemlji; umetni travniki s polno nasetvijo, racijonelna naprava kratko- in dolgotrajnih travišč, s travino deteljo, lucerno in esparzeto; b) zboljšava naravnih travnikov s posetvijo. 2. Pospeševanje vrtarstva in poljedelstva: a) uvedba poljedelskih strojev; državnemu poslancu in posestniku Janezu Krennu je prepustilo ministrstvo brezplačno en plug, eno brano in en valjar proti obvezi, da jih bo posojal tudi drugim posestnikom v preskušnjo; b) uvedba novih semen in sicer 10 vrst ovsa, 3 vrste ječmena, 1 vrsta poletne pšenice, 5 vrst lanu, 3 vrste bele repe, 2 vrsti jesenske (pozne) repe, 1 vrsta ajde, 1 zbirka vrtnih semen in sadike simfita za posestnike krajev Petzelsdorf, Schlittenau in Dölling. 3. Brezplačna oddaja 20.000 K šote za steljo, da se naj porazdeli med interesente. Vsa akcija stane ministrstvo 3.100 K. Na predlog poročevavca je sklenil O. O., da bo vzel to naznanilo c. kr. poljedelskega ministrstva na znanje.

Glede natiska kmetijskega knjigovodstva v slovenskem jeziku je sklenil O. O. na predlog poročevavca glavnega tajnika Juvana, da bo poprosil visoko poljedelsko ministrstvo za podporo v najmanjšem znesku 400 K in visoki deželni odbor, naj dovoli, da se vrše na novi deželni šoli v Št. Jurju ob juž. žel. knjigovodstveni poučni tečaj za kmete v slovenskem jeziku in da naj dovoli v ta namen kakor za nemške knjigovodske tečaje podporo v skupnem znesku 700 K.

Ponudba mestnega delovnega urada v Krakovu glede poskrbe galiških delavcev se je rešilo na ta način, da se je sprejel sklep, po katerem se naj v družbinem glasilu opozori na gališke delavce in naj se interesente opozori na to, da stopijo v direktno zvezo z delovnim uradom v Krakovu. Poročal je o tej stvari prvi podpredsednik Henrik vitez pl. Plessing.

V zadevi izjave visokemu c. kr. poljedelskemu ministrstvu glede izpostavljanja mlade živine na določenih krajih je O. O. sprejel sledeča predloga, ki ju je v imenu živinorejskega odseka stavil drugi podpredsednik Roman Neuper kot poročevavec: 1. Da se promet z živino lahko v interesu živinorejcev lažje in neovirano vrši, naj bo, posebno v okrož-

jih živinorejskih zadrug po potrebi, a tudi v drugih živinorejskih krajih dovoljeno, da se sme razstaviti na določenih krajih plemenska in domača živina brez nadzorstva živinozdravnika, če se s tem ne oškodujejo že obstoječi živinski sejmi in če ni nevarnost, da bi se širila kuga.

2. Od te ugodnosti so izvzeti živinotržci po poklicu.

Prošnji okrajnega odbora v Fürstenfeldu za nadaljno podporo za prezimovanje bikov pri desetih posestnikih, ki imajo plemenske bike se ugotovi na ta način, da se sklene, dovoliti iz subvencije za pospeševanje živinoreje za leto 1908. vzeti doneske h krmi po 50 K skupnem znesku 600 K. Poročal je glavni tajnik Juvan.

V zadevi prošnje za podporo prvega štajerskega društva za kontrolo mleka v Radvanju pri Mariboru v znesku 1.000 K se je sklenilo, to prošnjo priporočati. V imenu živinorejskega odseka je o tej stvari poročal član O. O. gospod Klammer.

Okrajnemu odboru na Ptuj se je na njegovo prošnjo v svrhu podpiranja živinoreje v okraju za leto 1909. podala podpora v znesku 1.500 K pod enakimi modalitetami kot v letu 1908. V imenu živinorejskega odseka je o tej stvari poročal član O. O. gosp. Klammer.

Nato je poročal glavni tajnik o dopisu vlade glede oddaje parilcev za krmo, s predlogom, naj se to ne stori, ker je skupna poraba teh naprav nemogoča in nadalje o odloku visoke c. kr. namestnije, glede oddaje šestdesetih vagonov soli, ki bi se naj razdelila po predlogih O. O. in o odredbah, ki jih je c. kr. finančno ministrstvo v tej stvari ukrenilo, pri čemer so se obžalovale razne težkoče, ki se pri tem delajo. Član O. O. Reitter se pridružuje temu mnenju in naznanja, da ni bilo upravi salin v Ausee do 3. februarja še nič znano o načinu razdelitve, dočim izjavi zastopnik visoke vlade c. kr. dvorni svetnik Hammer-Purgstall nasproti temu, da je morala tudi salina v Ausee izvedeti za vsebino dopisa, izdanega in razposlanega vsem podoblastim, da pa bo o vsej stvari pozvedoval še nadalje.

Visokemu deželnemu odboru se na prošnjo okrajnega zastopa v Šoštanju nasvetuje, naj proglasi šoštanjski okraj kot čistoplemenski okoliš za marijadvorsko pasmo. Poročal je glavni tajnik Juvan.

V stvarih akcije zaradi pomanjkanja je sklenil osrednji odbor na predlog živinorejskega odseka, da bo predložil prošnji okrajnega odbora v Gornjem gradu in podružnice v Oberzeiringu za nadalnje razdeljevanje krme s priporočilom visoki c. kr. namestniji in razuntega prosil visoko c. kr. vlado, naj razširi povratno izjemne tarife zaradi pomanjkanja na vse okraje dežele, dalje se naj izprosi sprememba na podružnice in občine poslanega odloka o razdelitvi setvin v tem smislu, da se oddajajo setvine s 50% popusta, da se nakup ne bo vršil za one izredno visoke cene, ki so v odloku navedene, ampak da se setvine kupijo za navadne dnevne cene pri zanesljivih virih (skladiščih in graščinskih posestvih) in da se naj za kmetovavce podaljša rok za

priglaševanje. Tudi se želi, da izda visoka c. kr. namestnija poučen spis o vrednosti setvin. Razun tega se je naprosila visoka c. kr. namestnija, naj izposluje od osrednje vlade večje zneske za olajšavo pomanjkanja, naj v dotični komite pritegne tudi zastopnika Gornje Štajerske in naj vse predloge O. O. obravnava kot nujne. (Poročal je glavni tajnik Franc Juvan).

Glede odseka za svinjerejo so se sklenili sledeči sklepi: a) nova konstitucija odseka z gospodom podpredsednikom Henrikom vitezom pl. Plessingom kot načelnikom se vzame na znanje, ravno tako; b) poročilo o delovanju obstoječih štirih plemenskih vzrejališč; c) oddaja subvencijskih merjaščkov in d) poročilo o razstavi svinj na graškem jubilejnim jesenskem sejmu leta 1908.; e) od odseka predlagani nakup regeneratorjev iz zanesljivih vzrejališč v Nemčiji, ki ga naj na splošno željo izvršiti tudi sedaj gospod podpredsednik Henrik vitez pl. Plessing in deželni potovalni učitelj za živinorejo gospod Martin Jelovšek se dovoli s proračunom v najvišjem znesku 8.000 K; kupi se naj sedem merjasev in deset povečini brejih prasic, ki pa se naj subvencionirajo le do polovice kupne cene; f) računski sklep za leto 1908, ki izkazuje 27.951 K 20 v dohodkov in 23.423 K 50 v izdatkov, torej preostanek 4.527 K 70 v, se vzame z odobravanjem na znanje in se sklene na predlog sekcije, da se od tega prebitka vzame 2.000 K za nakup regeneratorjev, ostali znesek 2.527 K 70 v pa postavi na račun prihodnjega leta; g) proračun za leto 1909. Ta izkazuje potreščine v znesku 37.400 K in 38.342 K pokritja, kar se vzame na znanje. Poleg omenjenih regeneratorjev se naj v letu 1909. odda 300 merjasev, razun tega pa se naj tudi vzorni svinjski hlevi subvencionirajo in dajejo nagrade za razstave svinj; h) odobri se vzprejetje graščaka Hansona v Cmureku v svinjerejski odsek, ravno tako predlog, naj se za svinjerejo zelo zaslužna gospodinja Anna Straßer v Waldeggu odlikuje. O. O. je sklenil, da se predloži 86. občnemu zboru družbe predlog, naj se ji iz ustanove cesarja Franca Jožefa za zaslužne posle podeli nagrada 100 K.

Od sekcije stavljeni predlog naj se prirejajo razstave svinj v zvezi s premiranjem o priliki živinskih razstav, se sprejme in se ugotovi na predlog prvega podpredsednika Henrika viteza pl. Plessing, naj se pri c. kr. namestniji nasvetuje, da se rezanje domače živine postavi pod živinozdravniško nadzorstvo.

V razsodništvo graške sadežne in močne borze za leto 1909. se izvolijo dosedanji zastopniki in član O. O. dr. Edvard Hotter, Jožef Lenko in Fridrik Karl vitez pl. Rokitansky.

Zagotovitvena pogajanja s c. in kr. vojaškim erarjem se izvolita odbornika kmetijske podružnice za Gradec Okolico Jurij Lederer in Jožef Regula.

V deželni železniški svet se za triletno funkcijsko dobo izvolita dosedanji član Jožef Sutter, posestnik v Fürstenfeldu in dosedanji namestnik član O. O. Rudolf pl. Dehne.

Dopis visokega deželnega odbora glede likvidacije za leto 1909.

nakazane podpore v znesku 55.180 K se vzame z iskreno zahvalo na znanje.

Prošnji gospoda Adolfa Zorzini v Rottenturmu pri Gornji Radgoni za ustanovitev kmetijske podružnice v Gornji Radgoni se načeloma ugotovi, to je: na 86. občnem zboru družbe se bo stavil predlog, naj se potrdi ta ustanovitev nove podružnice, če se bo za pristop priglasilo dovolj veliko število članov.

Član O. O. gospod Kurt vitez pl. Ecker-Eckhofen predlaga, naj se pozove ravnatelj kmetijske zimske šole v Andritzu v perutninorejski odsek, kar se sprejme.

Nato se je odobril zapisnik 721 seje, prihodnja seja se je določila na 9. dan marca in nato se je seja zaključila.

Zborovanja podružnic in krajnih društev.

Št. Ilj v Sl. G., podružnica. (Občni zbor.) Vabilo na občni zbor podružnice Št. Ilj v Sl. G., kateri se vrši v nedeljo dne 21. marca, 2. uri popoldne v gostilni gospe Steflič v Št. Iljskem predoru: Dnevni red: 1. otvoritev in naznanilo predsednika; 2. volitev odbora; 3. volitev zaupnih mož; 4. predavanje gospoda deželnega vinarskega nadzornika Stiegler o bodočem delu vino- in sadjereje; 5. raznovrstnosti. Čestiti udje so prošeni, da se v mnogobrojnem številu udeležijo. Rupert Repnik, predsednik.

Iz podružnic in krajnih društev.

= **Planina.** Podružnica je imela dne 28. februarja 1909 svoj občni zbor s sledečim vspehom: 1. Pozdrav gospoda načelnika na navzoče in na gospoda potovalnega učitelja Goričana. 2. Podučno predavanje gospoda Goričana. 3. Vplačevanje udnine. 4. Razni predlogi. Zbralo se je bilo navzlic slabemu vremenu precejšno število občinstva, katero je z zanimanjem zasledovalo jedrnat predavanje gospoda Goričana, kateri je za svoj poduk hvalo žel. Želeti bi bilo, da bi se kaj takega večkrat priredilo in da bi se kmetje navdušili za prekornostno stvar. V pretečnem letu je podružnica dobila od družbe tri požiralnikove cevi, dve peronospora-brizgalnice dobi na spomlad. Račun za pretečeno leto se sklene pri prihodnjem občnem zboru. Vsi udje se prosijo, da plačajo udnino, kateri še to niso storili.

= **Dobrna pri Celju.** Naša kmetijska podružnica je imela dne 7. februarja t. l. svoj občni zbor. Navzočih je bilo 70 kmetovavcev, pa tudi veliko mladeničev, gospodinjin in deklet Salonska dvorana pri Oroslu je bila polna, ko je prišel gospod potovalni učitelj Franc Goričan. Po običajnem pozdravu je podal podružniški tajnik gosp. Schreiner svoje letno poročilo. Podružnica je imela v teku leta 1908. devet odborovih sej. Dne 16. februarja je bil občni zbor, pri katerem je govoril gospod Martin Jelovšek v šoli ob mnogobrojni udeležbi o svinjereji. Dne 5. marca je gosp. Goričan pokazal v župnijskem vinogradu nad topolicami, kako se reže ameriški trs. Marljivi kmečki fant Maks Mastnak je bil sprejet v mlekarško šolo na Vrhniki, katero je tudi meseca oktobra z prav dobrim uspehom dovršil. Kmetijska podružnica mu je izposlovala od

deželnega odbora znatno podporo v ta namen. 29. marca je gospod Vladimir Pušenjak govoril v občinski uti o združništvu sploh, potem o veliki važnosti planinskih pašnikov in pašniških zadrug. Gosp. župnik je na to opozarjal navzoče na ugodnost našega kraja, posebno Sv. Jošta za planinske skupne pašnike in na važnost take pašniške zadruge. V naši občini je kakih 300 oralov travnikov, posebno okoli Sv. Jošta, ki so pa zanemareni in ne dajo skoraj nobenega pravega dobička. In pri vsem tem so ti pašniki prav lahko dostopni, pri nas ni nevarnosti sneženih plazov kot n. pr. na Zgoranjem Štajerskem ali v Švici tudi hudi nalivi ne morejo tako škodovati, ker ni pečevja in tudi ne prodovja, nikjer ni posebno nevarnih strmin in prepadov, kratko menda na celem Štajerskem ni tako ugodnega kraja za skupne planinske pašnike kakor na Dobrnski občini. Seveda ne moremo sami travnikov popraviti, hleve staviti, plotove zgraditi i. t. d., i. t. d., treba je zadruge. Pripravljavni odbor se je takoj sestavil in danes je že „pašniška zadruga“ registrana. V tej zadevi je bil meseca decembra gosp. potovalni učitelj Martin Jelovšek tukaj in bo spomladi zopet prišel, da si bo naše pašnike ogledal. Mi pa skrbimo za to, da se tesno združimo v pašniški zadruge, od katere bomo imeli velikanske koristi. Dne 2. avgusta je tukaj predaval gosp. Franc Goričan o napravi sadjevca in tudi dal svoje izvrstne nasvete kako si pomagati vsaj za prvo silo, ker smo letos toliko škodo trpeli vsled suše. Gosp. Goričan je tudi v Sv. Joštu imel podučno predavanje o kmetijstvu in posebno o živinoreji. Dne 22. maja je govoril načelnik pašniške zadruge na Dobrni, gosp. župnik pri Sv. Joštu o pašnikih in razlagal, koliko bi se dalo storiti pri Sv. Joštu v povzdigo živinoreje, posebno če bi s pomočjo pašniške zadruge pašnike temeljito zboljšali. C. kr. kmetijska družba je podarila naši podružnici 3 trsne in 2 dve drevesne škropilnici, potem dva meha za žvepljanje trsov. Dovolila je tudi 70 K prispevka za aparat „Fix“, ki je jako pripraven za beljenje hlevov, škropljenje dreves in trt, za barvanje plotov i. t. d. Kmetijska podružnica je naročila za svoje člane veliko različnega semena. Dobili smo tudi 6 petelinov in 6 kur bele štajerske pasme. Gospodinje pa bodo morale gledati, da se ta pasma pri nas razširi, da bomo tudi v kuretninarstvu napredovali. To poročilo neumorno delavnega tajnika je bilo z navdušenjem sprejeto. Na to je predaval gospod potovalni učitelj Goričan jako temeljito in zanimivo o sicer manj zanimivi, pa za to bolj važni zadevi „o davkih“. Koliko se ravno v tej zadevi ljudstvo pregreši je čudno. So marsikateri olajšave pri plačevanju davkov, za katere se pa vbogi kmet ne zmeni, ker mu niso znane. Ze glede posestnih pol so nekateri prav brezbrizni in vendar je treba, da človek natančno za vsako parcelo ve, za čisti dohodek, ki je tam zapisan i. t. d. Gospod je vse različne vrste davkov razlagal in je res veselo, da so poslušalci s tako pozornostjo sledili njegovemu predavanju. Opominjal je kmete na izobrazbo, na združništvo, naj se kmetje skupno potegujejo za svoje pravice in to posebno, ker so

tako srečni, da imajo kmetijsko podružnico, ki jim rada gre v vsakem oziru na roko. Gospod župnik Kukovič je bil ta dan v Celju, kjer se je pri c. kr. okrajnem glavarstvu sešlo veliko odposlancev kmetijskih podružnic, Celjskega, Laškega Šmarskega in Vranskega okraja, da se posvetujejo o pomočni akciji za o suši hudo prizadete posestnike. O tem je gospod župnik že poročal pri popoldanjem občnem zboru in je naglašal, da se je potegnil posebno za oddajo deteljnega semena za Celjski okraj po znižani ceni. Potem se je občni zbor zaključil, ko se je prej imenovani gospodu Goričanu v imenu kmetijske podružnice zahvalil za njegovo prizadevanje sploh in za današnji govor ter opominjal navzoče, da se kmetijske družbe držijo in složno delujejo za napredek Dobrnskega kmetijstva.

— Šmihel nad Mozirjem. Tukajšnja kmetijska podružnica je imela v nedeljo dne 21. februarja t. l. v šoli v Mozirju svoj občni zbor, ki je bil dobro obiskan. Po pozdravu navzočih govori gospod potovalni učitelj Martin Jelovšek o napakah, ki se gode dandanes pri reji živine in opozarja navzoče na kaj naj pazijo, da se bode živinoreja povzdignila na višjo stopnjo. Nato sledi poročilo o delovanju podružnice v preteklem letu. Udov je imela podružnica koncem leta 113 (21 več kot 1907). Predavanj je priredila podružnica 5. Gospod potovalni učitelj Franc Goričan je predaval v Šmihelu o knjigovodstvu, na Belih vodah o pridelovanju sadjevca in na Paki o pomenu kmetijskih podružnic. — Gospod dr. pl. Gerl, vseučilišni profesor, o ribarstvu ni sicer v Mozirju, gospod potovalni učitelj Mr. Jelovšek o živinoreji, gospod nadučitelj Fr. Praprotnik o tistih vrstah sadja, ki so za naš kraj in za kupčijo najboljše. Gospod R. Pevce trgovec v Mozirju pa o spravljanju in o prodaji sadja. To predavanje se je vršilo v Mozirju. Odbor je imel 2 seji. Podružnica se je udeležila jubilejske razstave sadja na Dunaju. Vse potrebno za to je preskrbel gospod dr. Josip Goričan, za kar se mu najsrčneje zahvaljujemo. Razstavljeno sadje je bilo odlikovano s srebrno kolajno. — Od osrednjega odbora je dobila podružnica zastoj 3 drevesne škropilnice, 150 valilnih jajec, 14 kokoši in 8 petelinov staroštajerskega plemena. Vse to se je razdelilo med posamezne ude. Za nakup čistilnika je dobila podružnica podporo 75 K. — Udje so si naročili za polovično ceno subvencioniranih ovnov jezerskega plemena. Nadalje 135 dreves po znižanej ceni. Potem 100 kg deteljnega, 10 kg pesinega, 30 kg lanenega in 67 kg travniškega semena. — 9 udov dobilo 2291 kg različnih umetnih gnojil za poskušno gnojenje. — Iz zaloge v Mozirju se je prodalo tudi več centov različnih umetnih gnojil. — Iz računskega poročilo se razvidi, da je bilo lani dohodkov 142 K, stroškov pa 32 K 12 v torej prebitka 189 K 88 v. — Za delegata na občni zbor c. kr. kmetijske družbe sta bila izvoljena g. Fr. Praprotnik in g. J. Pušenjak. — K podružnici je pristopilo na novo nekaj udov. Ker še dosedaj ni nobeden ud svojega izstopa prijavil, bode število udov večje, kar v prid podružnice in njenih udov, ker čim več je združenih,

tem večjo moč imajo. — Koncem se še opozarjajo udje, da čim prej plačate udnino za tekoče leto in če kateri misli odstopiti, kar se pa morda ne bode zgodilo, da naj svoj izstop naznani že meseca oktobra. J. Pušenjak, načelnik.

Maribor. V nedeljo, 28. februarja se je vršil v hotelu „zur Stadt Wien“ izreden občni zbor, ki se ga je kot zastopnik oblasti udeležil gospod okrajni komisar dr. Pavel Hohl. On je prinesel od poljedelskega ministrstva in deželnega odbora petnajstim pridnim vinogradarjem za vzorno izvedene nove nasade nagrade po 70 K. Nato je govoril gospod ravnatelj Franc Zweifler o nekaterih za tukajšnje kraje najprimernejših, trsnih vrstah, o ameriških podlagah in najprimernejših načinih ravnanja s trsom.

Št. 11j. Tukajšnja podružnica je imela 21. februarja svoj redni občni zbor. Iz obširnega poročila posnemamo sledeče: Leta 1908 je imela 276, v začetku leta 1909 pa 326 članov. Leta 1908 se je vršilo 10 odborovih sej, 2 občna zbor, 10 potovalnih predavanj, 1 tečaj o cepljenju in 3 praktični tečaji o lovljenju in pokončevanju krtic. Skupno se je naročilo: 25.000 cepik, 1280 sadnih drevesec, 1500 varstvenih košev za drevje, 20 000 kg umetnega gnejila 20 000 kg šote za steljo, okoli 1200 kg raznih semen. Razun tega se je brezplačno razdelilo: 9000 trsov, 70 sadnih drevesec, 4 kg gumija za zeleno cepljenje, 6 cepilnih nožev, 4 trane škarje, 1200 sadnih cepik, 1400 divjakov in veliko število koristnih strokovnih spisov. V podružničnem okolišu je nastavljenih 16 marijadvorskih plemenskih bikov in 6 merjascev bele žlahtne svinje, razun tega se je razdelilo za povzdigo perutninarstva brezplačno 300 jajec za nasad in 11 sulmodolskih petelinov. Brezplačno je dobila podružnica v pretečenem letu 6 drevesnih, 6 trsnih škropilnic in 2 žvepljavec, 4 travniške brane pa za polovično ceno. Med 42 viničarjev in 18 poslov se je razdelilo 1380 K nagrad za pridnost. Vsi predlogi, ki jih je podružnica na lanjskem občnem zboru družbe predlagala, so bili sprejeti. Leta 1908 so znašali dokodki 7381 K 18 v, izdatki pa 7287 K 76 v. Za odposlance na 86. občni zbor družbe so se izvolili gospodje: ravnatelj Stiegler, Olschowsky, Repnik, Thaler, Slojnik, Skribe in Klug, za njih namestnike pa gospodje Slekovec, Peklar, Swaty, Flucher in A. Menhardt. 86. občnem zboru so se stavili sledeči predlogi: a) O. O. naj vpliva na to, da se spremeni § 23 domovinske postave; b) naj se škodljivi vpliv mestnih posredovalnic za delo omeji s strožjimi policijskimi predpisi; c) deželne občine naj se pri šolskih stavbah razbremenijo; d) v deželah brez vinoreje naj se prirejajo vinske poskušnje; e) za zboljšanje gnojišč se naj izposlujejo boljše in večje podpore; f) O. O. naj vpliva na to, da se bodo v vinotržtvu rabile le cementirane klosterneburške tehtnice. K sklepu je govoril gospod okrajni živinozdravnik Fischer iz Maribora o lastnostih in porabi letošnje krme, čemur so poslušavci sledili z velikim zanimanjem. Načelnik podružnice se mu je v imenu navzočih zahvalil in zaključil zborovanje.

ZADRUGA.

**Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z. o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.**

I.

Uradna tajnost pri rajfajznovkah.

Kakor se naša Zveza na eni strani trudi, da bi s pomočjo svojih revizorjev poučila razfajznovke, oziroma njih funkcionarje o potrebi brezpogojnega varovanja uradne tajnosti in popolne molčečnosti v blagajniških stvareh, za kar porabijo revizorji vsako priliko, n. pr. ustanovne občne zборе, prve uradne dneve, redne blagajniške revizije, udeležbo pri občnih zborih i. t. d., vendar nam praktične izkušnje na drugi strani dokazujejo, da se za to potrebo ne najde povsod pravo umevanje, oziroma da se ta zahteva ne izpolnjuje povsod. Glaven vzrok, ki nam otežuje doseg tega namena, je vedno menjavanje funkcionarjev pri rajfajznovkah, tako, da je večkrat ves trud revizorjev, katerih besede so padle sicer na dobra tla, brez uspeha in da morajo s svojimi nauki in opomini začeti zopet iznova.

Dejstvo, da upravljajo kmetovavci svoje rajfajznovke popolnoma sami, jim daje v skromnejših razmerah enake funkcije, kakor jih imajo upravni svetniki, ravnatelji in člani ravnateljstva, odborniki ali kak že koli naslov, pri velikih mestnih denarnih zavodih, kmet postane torej upraven svetnik svoje vaške banke, svoje krajevne rajfajznovke. Kakor pa so pri vseh častnih mestih poleg pravic tudi dolžnosti, tako je tudi pri vseh denarnih zavodih za vsakega, ki je udeležen kot funkcionar v upravi in vodstvu podjetja ali ki je pri podjetju nastavljen, glavna naloga, da zna hraniti in varovati poslovno tajnost. Ker velja to v polni meri tudi za rajfajznovke, nastane vprašanje, v čem obstoja pred vsem poslovna tajnost pri rajfajznovkah. Odgovor na to vprašanje je lehak, ker izhaja iz stvari same sam po sebi. Poslovna tajnost je pred vsem pri rajfajznovkah ves posojilniški promet s člani in hranilniški promet z vsemi strankami, ki rabijo posojilnico. Stroga dolžnost uradnikov je, da morajo molčati o vloženih prošnjah članov za posojila, o njih višini, načinu obravnavanja in rešitve teh prošenj, stanju dolgov in povračil, nadalje o načinu in višini hranilnih vlog posameznih strank in o izplačilih, sploh o vseh blagajniških premoženjskih razmerah članov in drugih strank. Ta dolžnost jih veže proti vsem tretjim osebam, ki nimajo pravice zahtevati pojasnil.

Le če se natanko drže teh pogojev, ki tvorijo temelj vsake redne uprave, lahko rajfajznovke pri dolžnikih in hranilcih dosežejo ono mero zaupanja in varnosti, ki povzroči, da pristopijo k rajfajznovkam ali sami kot člani ali pa da jim zaupajo svoje prihranke. Izvrševanje te zapovedi je torej predpogoj

uspešnega razvoja rajfajzenovk in jeden glavnih temeljev, da se jim omogoči uspešno občekoristno delovanje.

Boljše ko v dolgih razmatranjih se da korist molčečnosti funkcionarjev pokazati na par slučajih iz prakse:

Štedljiv kmetovavec, ki misli na razne nezgode, n. pr. slabo letino, točo i. t. d., ki torej gleda v bodočnost, vloži ob uradnem dnevu, da si zviša svoje, z neumorno trudoljubnostjo prihranjene, ne ravno male prihranke, denar, ki ga je ravno privarčeval. Komaj je opravil svojo stvar in se odstranil iz uradnih prostorov, omeni blagajnik in knjigovodja, ki mu je znano, da dela mož, ki je ravnokar zapustil urad, pod mnogo bolj neugodnimi pogoji ko posestniki, ki pa nimajo nobenih vlog, sledeči stranki v oči natlačeno polnemu uradnemu lokalu: „Ne vem, odkod jemlje mož denar, ali živi od zraka ali pa ga najde“.

Ta beseda ni za kmeta, ki je slučajno navzoč in mogoče ravno v enakih razmerah, in ki kaj razmišlja, dobra za to, da bi vzbudila njegovo zaupanje do blagajne. Ne le, da izve tako vsak človek v vasi, koliko si je že prihranil, za dotičnega varčevavca pač ni ravno dobro priznanje njegove skrbnosti in varčnosti, če ga imajo ljudje za oderuha ali pa če delajo o izvoru njegovih prihrankov mogoče te ali one, ne ravno ljubeznjive in poštene opazke. V takih razmerah se vlagavcu ne sme in ne more zameriti, če vzame svoj denar iz hranilnice in ga vloži v kaki drugi sosednji blagajni ali banki, kjer se mu ni bati enakih nezanesljivosti.

Drug slučaj: Po sklepu načelstvene seje naznani član načelstva v gostilni ob zbrani mizi, da mora iti s tem in tem kmetom, ki so ga doslej imeli za premožnega, zelo navzdol in odgovori na vprašanja „kako?“ in „zakaj?“ s tem, da pove, da je v ravnokar končani seji načelstva vložil prošnjo za posojilo. Ta novica seveda ne ostane skrivnost onih ljudi, ki so jo prvi slišali, ampak se splošno razzve. Onemu, ki prosi posojila, se na njegovem ugledu škoduje in zakaj? Ker zaradi slabih živinskih cen ni hotel prodati svoje živine, da bi plačal potrebno in ker je pametno spoznal nalogo rajfajznovk in vzel njihov oseben kredit na pomoč. Njegove premoženjske razmere ne le, da ne gredo navzdol, ampak se, ker je razumen kmet in dober gospodar, celo izboljšujejo.

Tako bi se dali še mnogi slučajji navesti, ki vsi dokazujejo, da trpi z zlorabo uradne tajnosti zaupanje do rajfajznovk in da imajo rajfajznovke vsled tega škodo. To dejstvo bi pač lahko zadostovalo, da bi vsak funkcionar o pravem času previdno zavezal svoj jezik, če se mu hoče razplesti.

Jako lepo in zanimivo govori o tej stvari tudi „Oglas“ bavarske deželne zveze posojilnic in drugih gospodarskih zadrug, ki priobčuje pod naslovom: „Molčečnost pri posojilnicah“ sledeče:

Že pri ustanavljanju posojilnic se poleg drugih čuje tudi ugovor, da ima za dolžnike in vlagatelje krajevna blagajna to slabo stran, da se njeni posli vse prelahko izvedo v javnosti. 5 članov načelstva, 9 članov nadzorstvenega sveta in računar, to je skupno 15 možicljav in če privzamemo še njihove žene, 30 ljudi; to število je dovolj veliko, da se lahko dvomi o njihovi molčečnosti. Na ta ugovor se navadno odgovarja, da se vzamejo praviloma le taki možje kot upravniki in računarji, od katerih se lahko zanesljivo pričakuje, da molčečnosti, ki je njihova dolžnost, ne bodo prelomili. V večini slučajev se izvrši tudi srečna izbira odbora, kar je dokazala vpraševalna okrožnica pri 105 posojilnicah; 92 posojilnic je z odločnim „Ne“ odgovorilo na vprašanje, ali se izvedo društveni posli; ostali odgovori dado sklepati, da je članom vodstva tu tam kaj „ušlo“. In to dejstvo zadostuje dovolj, da se naj molčečnost tu in tam pokliče društvenim funkcionarjem zopet v spomin.

Posojilnice, v katerih se strogo molči o vsem, kar se v njih godi, imajo mnogo več in zasluženega zaupanja ko ona društva, pri katerih se ve, da se je le enkrat kršila zapoved molčečnosti. Posebno vlagavci so, ki nočejo, da bi se naj izvedelo, da imajo kaj denarja. Posojilnica ali hranilnica, katere uradniki ne znajo dobro molčati, bo izgubila hranilne vloge in si s tem samo škodovala. A tudi onemu, ki si denar izposodi, ni prijetno, če izve široka javnost, da je postal dolžnik društva, naj si bo že iz tega ali onega vzroka.

Torej je dolžnost vseh članov načelstva in tudi računarja, da popolnoma molčijo, tudi tedaj, če ni za to nobenih glob določenih, če se izda poslovna tajnost. Načelstvo in nadzorstveni svet dobita v sejah vsled kontrole, ki jim je dana, popolen vpogled v stanje vlog posameznih oseb in v posojila, ki so se dala temu ali onemu; s tem dobe vpogled v premoženjske razmere članov in nečlanov; pri enem se bodo čudili, da boljše stoji, ko se navadno misli, pri drugem spet se bodo čudili, da mora sploh pri njih prositi posojila. Vse to pa jim ne sme dati povoda, da bi kaj od tega, kar so videli in čuli, naprej pravili. Znani pa so slučajji, ki dokazujejo, da se lahko marsikaj iz poslovanja izve, dasi ravnajo društveni funkcionarji popolnoma pravilno. Tako se je v nekem švabsko-gornjebavarskem obmejnem kraju vselej v kratkem času po sejah načel-

stva izvedelo, kateri posestniki dotične občine so dobili posojila, dasi so člani načelstva in računar sveto zatrjevali, da niso nikomur nič povedali. Kako je bilo to mogoče?

Seje načelstva in nadzorstvenega sveta so se vršile vedno v stranski sobici vaške gostilne; natakarica, stara ženska, je nosila nedolžno zahtevane čaše in vrčke piva, v svoji radovednosti pa je pograbila vendar tu in tam kako ime kmeta, ki je želel posojilo. Drugi dan seveda ni bilo zanjo nič nujnejšega, ko da se je proti raznim ljudem „strogo zaupno“ čudila, kako je vendar mogoče, da rabi ta ali oni denar, saj si o njem kaj takega vendar nihče nebi mislil i. t. d. Ko se je za to izvedelo, se ni več nobena seja načelstva ali nadzorstvenega sveta vršila v gostilni. To si naj zapomnijo dobro razna društva.

Pri molčečnosti treba posebne previdnosti od strani računarja, ki prejema in izplačuje denar, kar se tiče njegove osebe in tudi njegovih domačih in znancev. V večini slučajev je stanovanje računarja uraden lokal, tako, da se vrše vsi posli pred očmi njegove žene in otrok, katerim ni treba molčati. Kjer se le da, naj se uradni prostori določijo tam, kjer nimajo domači neprestanega pristopa.

Računar naj za svojo osebo tudi pazi na vsako besedo, ki bi dala sklepati, da je ta ali oni vložil ali dobil kak denar. „Ravno je bil Vaš sosed tudi tukaj in je vzel 1500 K“ ali „Vaš stric pa je danes vložil kar cel tisočak“ — takele besede uidejo kaj rade iz ust preobloženega društvenega računarja. Torej naj pazi!

Pazi naj tudi pri jemanju podpisov v dnevni knjigi izdatkov. Tam namreč, kakor je znano, potrdi prejemnik prejem izplačane svote s svojim podpisom. Računar ne sme pustiti, da bi prejemnik, predno se podpiše, študiral imena onih, ki so napisani pred njim. Ta priložnost se mu najlažje odvzame, če se imena pred njegovim prikrijejo s pivnikom ali z listom kakega drugega popirja.

Marsikatera neprijetnost se lahko v društvu odstrani, če se poskrbi za to, da ne pride prav nič v javnost, kar ne spada vanjo in ni zanjo namenjeno. Da se ta skrb ponovi in poostri, to smo skušali doseči s temi vrsticami!

Gospodarske drobtine.

(Nabral F. Segal.)
(Izvirni spis.)

Tobakov madež na belih žepnih robcih se najlože odpravi, ako se dodene k jednemu rumenjaku jedno ali dve žlici najboljšega spirita, namaže s tem madež in opere čez nekaj časa z žganjem.

Varujte vrtnarska orodja rje. Raztopi se en del smole in tri deli masla skupaj in s tem se orodje dobro namaže.

Gojenje parkljev pri živini. Po zimi naj kmet nadomesti, kar je poleti zamudil. Parklji pri vsaki živini naj se natanko preiščejo, in če je potreba, tudi pravilno obrežejo. Ako ne more tega sam preskrbeti naj to delo stori, če je le mogoče, konjski kovač. Ako se obrezovanje zamudi, dobi živina nepravilno

II. Poročja glede blagovnega prometa Zveze.

Dobava sena in slame.

Ker je zvezi poverjena izvršitev podporne akcije, in sicer pred vsem nakupovanje zelo velikih množin sladkega govejskega sena in slame za krmo, lahko sprejema, oziroma posreduje pri velikih, ugodnih ponudbah sladkega sena in slame (ovsene in ječmene). Zato menimo, da je v interesu naših članov, da pošljejo nam svoja naročila, če rabijo večje množine krme.

Dasi bodo rabile naše zadruga mogoče še le v marcu ali aprilu 1909. sladko seno in slamo za krmo, vendar

je potrebno, da si primerne množine že sedaj zasigurajo.

Zato prosimo, da se nam blagovolijo poslati takoj naročila z natančnim naslovom in natančno označeno poštno in železniško postajo in rokom, do kedaj se naj pošlje.

Ker lahko zveza oddaja krmo le v celih vagonih, naj se nam pošiljajo le skupna naročila za najmanj 100 meter-skih stotov, kar je ravno en vagon.

Izrečno pa moramo pripomniti, da zveza ne oddaja krme za znižano ceno, kakor se je to godilo za časa podporne akcije, ampak le za razmeroma nizke dnevne cene.

IV.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca januarja 1909. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

posojilnice	Konto vloge				Konto kredita			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. decembra 1908	—	—	8,778.678	83	2,216.845	42	—	—
Promet januarja 1909 . . .	153.671	11	397.223	02	76.994	—	119.714	36
Skupaj	153.671	11	9,175.901	35	2,293.839	42	119.714	36
Proč vračila	—	—	153.671	11	119.714	36	—	—
Stanje dne 31. januarja 1909	—	—	9,022.230	24	2,174.125	06	—	—

B. Druge kmetijske zadruga in društva.

Kmetijske zadruga	Konto vloge				Konto kredita			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. decembra 1908	—	—	1.301	82	703.351	07	—	—
Promet januarja 1909 . . .	—	—	20	—	253.191	50	10.532	79
Skupaj	—	—	1.321	82	956.542	57	10.532	79
Proč vračila	—	—	—	—	10.532	79	—	—
Stanje dne 31. januarja 1909	—	—	1.321	82	946.009	78	—	—

Ves promet posojilnih društev zveze meseca januarja 1909 . . . . . K 747.602·49

Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca januarja 1909 . . . . . „ 263.744·29

Stanje vseh vlog koncem januarja 1909 . . . . . „ 9,023.552·06

Stanje vsega kredita „ „ 1909 . . . . . „ 3,120.134·84

Uvoz blaga v januarja 1909 . . . . . „ 89.318·22

Izvoz „ „ „ 1909 . . . . . „ 85.780·33

Skupni promet januarja 1909 . . . . . K 175.098·55

Število pridruženih posojilnih društev koncem januarja 1909: 271.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem januarja 1909: 65.

in slabo hojo. Ker povzročajo živini zaraščeni parklji bolečine, velikokrat shujša, zgubi na vrednosti in da malo koristi.

Goba v kleti. Ako se goba v kleti pokaže, kar se more samo dokazati, če se dotičen les in goba natanko preišče, odpravi se ta s tem temeljito, da se ves (tudi še navidezno zdravi) les od kletnega stropa odstrani in da se tla v kleti približno 40 cm globoko odkopljejo. Potem se naj klet dobro osuši, prezrači in razsvetli ter se naj še le čez nekaj mesecev zopet rabi. Pri predelovanju kleti se naj les po možnosti opušča, tla se pa naj napravijo iz trde opeke ali iz cementa in spodaj naj se nasuje suhega peska. Da se goba ne razširi, treba je strohneli les sežgati.

Gomazen v jedilnih shrambah in kletih.

Tu se rada vdomači vsakovrstna gomazen, katera nam je neljuba, ako pride v dotiko z jedili. Jedilne shrambe rade obiskujejo mravlje. Ako se hočejo odpraviti, naj se zmeša med ali sirop z malo kvassom in to zmes nastavimo v malih skledicah. Mravlje, katere to okusijo, poginejo; kajti vsled kvasa in sladkorja začne v živalskih želodcih vreti in to povzroči, da mravlje pocepajo. V kleti se nahajajo po navadi druge vrste mrčes. Navadno to znači, da je klet mokrotna. Tej nepriliki se najuspešnejše v okom pride, ako se klet dobro osuši. Na ta način se tudi stanovanje nad kletjo zboljša. Drugi pomočki pomagajo redkokedaj.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje	50	1250	1150	950	9—	850	950	—	—	—	—	—	—
Ormož	50	12—	1150	10—	—	950	850	8—	—	—	—	—	—
Gradec	50	1150	1125	875	1017	925	825	—	—	—	—	—	—
Ljubno	50	1450	1050	950	975	9—	—	—	—	—	—	—	—
Maribor	50	1150	10—	9—	950	925	9—	—	—	—	—	—	—
Ptuj	50	1250	11—	10—	11—	850	850	—	—	—	—	—	—
Inomost	50	1405	1158	—	—	1030	—	—	—	—	—	—	—
Celovec	50	12—	1048	—	—	936	813	—	—	—	—	—	—
Ljubljana	50	1250	950	9—	950	850	—	—	—	—	—	—	—
Pešt	50	1324	975	752	880	760	—	—	—	—	—	—	—
Solnograd	50	12—	990	9—	868	10—	—	—	—	—	—	—	—
Dunaj	50	1363	1046	918	936	—	—	—	—	—	—	—	—
Line	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje	50	1050	11—	450	350	3—	250	—	—	—	—	—	—
Ormož	50	10—	10—	7—	650	3—	280	—	—	—	—	—	—
Gradec	50	1150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno	50	—	13—	6—	5—	5—	375	—	—	—	—	—	—
Maribor	50	850	11—	6—	—	4—	350	—	—	—	—	—	—
Ptuj	50	950	1050	7—	6—	450	350	—	—	—	—	—	—

Graško tržno poročilo.

Sejm skrmno in slamo od 1. marca do 7. marca 1909. Pripeljalo se je 13 vozov s 117 meterskimi stoti sena in 7 vozov s 47 meterskimi stoti slame; in je bilo slabše obiskano ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje:

Seno, kislo od K 11.— do K 13.80, sladko od K 11.— do K 14.—; ržena slama od K 8.20 od K 9.80; pšenična slama od K 8.— do K 9.50, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejm zrogato živino dne 11. marca 1909 Prignalo se je 426 volov, 90 bikov, 370 krav 84 živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet — svinj, — drobnic in — konj.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Gornje Štajersko 82 volov, 6 bikov, 56 krav, — telet; Predarlberško: 40 volov, 14 bikov, 40 krav, — telet; v Nemčijo: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Sviso: 70 volov, 10 bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Ogrsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: — volov, — bikov, 80 krav, — telet; na Češko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Laško: 1 volov, — bikov, — krav, — telet

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od K 74.— do K 82.— (izjemoma K 86.—), poltolsti od K 64.— do K 72.—, suhi od K 56.— do K 62.—; voli za pitanje od K 54.— do K 64.—; klavne krave, tolste od K 52.— do K 62.—, poltolste od K 42.— do K 50.—, suhe od K 24.— do K 36.—; biki od K 54.— do K 68.—; dojne krave do 4. teleta od K 54.—, do K 62.—, črez 4. tele od K 44.— do K 52.—; breje od K 46.— do K 52.—; mlada živina od K 60.— do K 72.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet do K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—

Sejm klavne živine dne 12. marca 1909 Zaklana živina: 1050 telet, 2471 svinj, 18 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K -.92 do K 1.06; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.08 do K 1.20; nemške mesne svinje od K 1.30 do K 1.38; nemške pitanske svinje od

K 1.26 do K 1.30; ogrske pitanske svinje Ia od K —.— do K —.—; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.26 do K 1.30; mesne svinje od K 1.16 do K 1.28, bosnjaške pitanske svinje, debele, od K 1.10 do K 1.16; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K 1.08 do K 1.20; ovce od K —.— do K —.—; kozlički in jagnjeta od K —.— do K —.—.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 24. marca na Bregu pri Ptuj (svinj-ski sejem).

Dne 26. marca na Bizeljskem**, okr. Brežice; v Lipnici*; v Teharjih**, okr. Celje; v Dobovi*, okr. Brežice.

Dne 27. marca v Podplatu**, okr. Rogatec; na Svetih gorah**, okr. Kozje; v Brežicah (svinj-ski sejem); v Slovenjem Gradcu*.

Dne 29. marca pri Sv. Duhu-Loče**, okr. Konjice; v Sevnici**; v Rušah**, okr. Maribor; v Marnbergu**.

Dne 30. marca v Ormožu (svinj-ski sejem).

Dne 31. marca v Imenem (sejem s šteti-narji), okr. Kozje.

Dne 1. aprila na Bregu pri Ptuj (svinj-ski sejem); v Gradcu (sejem z mlado živino in konji).

Dne 2. aprila v Braslovčah**, okr. Vranksko; v Lembergu**, okr. Šmarje pri Jelšah; na Spodnji Poljskavi (svinj-ski sejem), okr. Slov. Bistrica; v Ormožu**; v Drnovžu**, okr. Lipnica.

Dne 3. aprila pri Sv. Pavlu pri Prepodu, okr. Celje; v Brežicah (svinj-ski sejem); v Slov. Gradcu*.

Dne 4. aprila v Št. Ilju v Slov. gor., okr. Maribor.

Dne 5. aprila v Kamnici*, okr. Maribor; v Poljčanah**, okr. Slov. Bistrica; v Celju*.

Dne 6. aprila v Ormožu (svinj-ski sejem); pri Sv. Križu**, okr. Rogatec; v Radgoni*.

Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

Pristno in rodovitno

Eckendorfsko burgundsko seme
10 kg za 12 K in 1 kg 1 K 40 v, dalje
seme štajerske rdeče detelje

zajamčeno brez predenice, potrjeno in plombirano od tukajšnje semenske kontrolne postaje, 100 kg za 156 K ali 10 kg za 16 K 50 v, dokler je kaj zaloge, nadalje travne mešanice za trajne travnike, sestavljene samo od najboljšega čistega travinega semena, 100 kg za 130 K in 1 kg za 1 K 40 v, čisto seme trav vseh vrst (zahtevajte cenik, ki ga dobite zastoj in poštne prosto), kupuje vsak kmetovavec najbolje pri

Karlu Prantstraller, trgovina s semenjem
in največja izvozna trgovina štaj. rdeče detelje
Gradec, Klosterwiesgasse 2.

Priporočam izvrsten lim za gosence, nespremenljiv v zraku, ne kapljajoč, ki ne dela razpok in se je obnesel v vseh logarstvih, 1 kg 1 K, v sodih po 25 do 100 kg pa 1 kg 40 v. 30a—6

Najplodnejše in plemenite nove vrste krompirja.

Od mnogih gospodarskih akademij, gospodarskih učilišč, poskusnih postaj preskušene in zaradi svojih izredno dobrih lastnosti za nasad iskane in v vseh evropskih deželah, v mrzli Škandinaviji kakor v topli Italiji uvedene

- Agnellija „Hungaria“, original krompir: 100 kg 20 K, 50 kg 11 K;
- Agnellija „Pannonia“, original krompir: 100 kg 16 K, 50 kg 9 K;
- Agnellija „Juwel“, original krompir: 100 kg 14 K, 50 kg 8 K.

Od železniške postaje Csari se dobi izviren krompir pri reju: 161a—1

Jožef Agnelli, župnik v Csari
nitranski komitat, Ogrsko.

Dendrin 391a—12

(v vodi takoj raztopljiv drevesni karbolinej)
v zimi 1908 sijajni uspehi!

Cenike, priznanja, vzorce pošilja brezplačno:
Carbolineum - Fabrik R. Avenarius
Amstetten (Nižje Avstrijsko.)
Osredni biro:
DUNAJ, III, Bechardgasse 14.

Rusko laneno seme,

naravnost naročeno, je prišlo. Naročila štajerskih kmetovavcev po znižani ceni 30 v za kg z zavojem, sprejema pisarna kmetijske družbe v Gradcu, Stempfergasse 2/II, če se zajedno nakaže znesek. Odda pa se vedno le več pošiljatev skupaj, torej ne z obratno pošto.

Če se rabi manj ko 5 kg, naj še kdo drugi poleg naroči. Prosi se za natančen naslov in označbo pošte, oziroma železniške postaje.

V Gradcu, 1. januarja 1909. 16—W
Od osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Okoli 400 stotov prve vrste štajerskega belega pohorskega semenskega ovsa

oddaja na drobno 118—6
Hrepevnik v Konjicah.
Vzorci prosti. — Cena po dogovoru.

Superfosfate

rudninske in živalske, izvrstno, zanesljivo in ceno fosforjevo gnojilo za vsako zemljo.

Vsebina strogo zajamčena.

Zajamčen hiter učinek, največji pridelek. Neobhodno potrebno za spomladno setev.

Nadalje

amonijakove, kalijeve in so-. : litarske superfosfate : .

pošiljajo vse 33a—12

tvornice za umetna gnojila, trgovci, kmetijske podružnice in društva.

Pisarna: Praga, Na Příkopech 17.

Cepike

Ia kvalitete vseh običajnih trsnih vrst na navadnih podlagah imajo na prodaj: I. štajerska trsničarska zadruga, pošta Juršinec pri Ptuj, trsničarska zadruga pri Sv. Bolfenku pri Središču, trsničarska zadruga v Ljutomeru, trsničarska zadruga v Žetalah pri Rogatecu. Ceniki se na zahtevo pošljejo brezplačno. 362a—12

Subvencijski merjasci.

Naši cenjeni člani bodo dobili po možnosti in sredstvih, ki so na razpolago, subvencijske merjasce le tedaj, če nam bodo vposlali pravilno izpolnjene reverse s 30 K za vsakega merjasca potom podružnic najpozneje do 15. marca.

Praviloma se lahko na enem kraju nastavi le en merjasec; če se jih rabi več, mora načelstvo podružnice to potrditi.

V Gradcu, 1. januarja 1909. 17—W
Od osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.